

Mafiaens nye jagtmarker

Palmegrænsen. Hvor der er en åben dør i et attraktivt erhvervsområde, kan mafiaen komme ind og overtage roret. På den norditalienske Poslette har dørene stået pivåbne i årtier, samtidig med at lokale forretningsfolk og politikere har ladet som ingenting. "Mafiaen findes ikke her," lød det evige omkvæd. Den økonomiske krise og tørsten efter investeringskapital fjernede de sidste forhindringer for en fuldbyrdet kolonisation.

Af Morten Beiter

REGGIO EMILIA

Palmegrænsen. Den forlængst afdøde sicilianske forfatter Leonardo Sciascia skrev i romanen "Uglens Dag" om en såkaldt "palmegrænse" for at beskrive den syditalienske mafias sejrsgang mod nord.

"Måske bliver hele Italien som Sicilien. Videnskaben siger, at Palmegrænsen, altså det klima palmer kan vokse i, konstant flytter sig mod nord. Hvis jeg ikke husker forkert, er der tale om 500 meter om året... Palmegrænsen... Man kunne også sige den stærke kaffes grænse... Den stiger som kviksølvet i et termometer, denne palmernes, den stærke kaffes og skandalernes grænse. Op gennem Italien, og den har allerede passeret Rom."

Disse ord, som udkom på tryk første gang i 1961, blev i Sciascias roman lagt i munden på en læge fra den norditalienske by Parma, den højt besungne skinkes hovedstad, som siden er blevet et populært tilholdssted for syditalienske mafiosi. "Forretningsfolkene" fra syd kommer med penge og muligheder, billige løsninger og smutveje. De bliver taget imod med åbne arme af det lokale forretningsliv, og et helt nyt samfund opstår. Man kan kalde det et 'zombie-samfund.' At se på udefra er alt som det plejer. Men inde bagved er samfundsbærende søjler som demokratiske institutioner og almindelige markedsmekanismer afgået ved døden eller stærkt svækkede.

Nogenlunde sådan kan man beskrive udviklingen på den norditalienske Poslette gennem de seneste årtier. I starten var der kun tale om en infiltration af syditaliensk mafia i det norditalienske erhvervsliv. I dag er der tale om en fuldbyrdet kolonisation.

Det måske tydeligste og bedste bevis på mafiaens delvise overtagelse er ikke det hav af rapporter fra myndigheder og frivillige organisationer, som er udarbejdet gennem de seneste år. Og heller ikke anholdelser af efterhånden tusindvis af mistænkte, hvoraf de seneste snart

kommer for retten i Norditaliens hidtil største mafiaretssag. Men en simpel demonstration sidste efterår med skilte og bannere i den lille by Brescello lige op ad Po-floden. En for øvrigt kendt plet både i litteraturen og filmhistorien, idet det var Brescello, som var forlæg for den italienske forfatter Giovannino Guareschis sorgmuntre historier om den slagfærdige katolske præst Don Camillo og hans modstykke, den kommunistiske borgmester Peppone. Filmatiseringerne af historierne blev også indspillet her, hvilket stadig trækker mange turister til fra hele verden.

Igen skal man se nærmere til for at forstå. For tilsyneladende var demonstrationen bare en sympatitilkendegivelse for byens virkelige, socialdemokratiske borgmester, som borgerne følge var blevet uretfærdigt hængt ud af nogle unge studerende i en dokumentarfilm. Men det, borgmester Coffrini havde sagt foran det tændte kamera var, at den syditalienske mafiaboss Francesco Grande Aracri, som i 1970'erne havde slået sig ned i Brescello med sin familie og sit følge for at starte en række virksomheder i byggesektoren, i bund og grund var en mønsterborger. "Venlig. Rolig. Velafbalanceret. Godt opdraget. Ikke stor i slaget." Dette var ordene, som borgmesteren hæftede på Francesco Grande Aracri, som nogle år forinden var blevet dømt for sit medlemskab af Italiens stærkeste mafia, den calabresiske 'Ndrangheta. Og nu gik flere hundrede borgere i Brescello på gaden for at forsvare deres borgmester, og blandt demonstranterne var også et par af mafiabossens sønner, og søreme om den lokale præst ikke også var ude med riven efter de unge dokumentarister, som efter hans mening "ødelægger turismen i Brescello.". En manifestation i skærende kontrast til den gængse opfattelse, der går ud på, at mafia er noget der har med Syditalien at gøre.

En respekteret mand

Jeg ruller ind i Brescello en torsdag formiddag i august, hvor sommeren stadig holder Posletten og dens indbyggere i et kvælende, fugtigt greb. Her er fladt som en pandekage og velordnet, og turistskilte med "Don Camillo" og "Peppone" popper op over det hele, de klassiske, værdige hovedmodstandere i et norditaliensk koldkrigsscenario. Men lige inden jeg drejer ind ad gaden Via Pirandello, hvor Grande Aracri-klanen bor, åbenbarer et halvfærdigt hus sig, som stikker helt af fra resten af arkitekturen. Udformet som et græsk-romersk tempel, men fire søjler foran. Det ligner parodien på en godfather-villa, tænker jeg. Og senere finder jeg ud af, at det rent faktisk forholder sig sådan. De fleste huse i kvarteret er beslaglagt og en del konfiskeret af staten, og selv om der stadig bor mennesker, er der ikke tegn på liv. Jeg kører videre og ser på flere beslaglagte ejendomme, og går mig bagefter en tur i Brescello. Folk er mistænksomme. Ingen vil snakke. De er stadig i chok over de næsten to hundrede anholdelser sidste vinter, som endegyldigt stemplede Brescello som en af mafiaens knudepunkter i Norditalien. Men på den før omtalte dokumentarfilm kan man se indfødte Brescello-borgere tage mafiabossen i forsvar på emiliansk dialekt.

"Jeg kan kun sige, at han giver arbejde til mange familier, og at han altid har været respekteret," siger for eksempel en midaldrende mand, som kigger op fra sin avis på en

fortovscafé. Og han har sin helt egen opfattelse af, hvad mafia er for noget. "Mafiaen opstod i Syditalien, da nogle begyndte at tage fra de rige og give til de fattige."

Palmegrænsen har forlængst passeret Rom, som Sciascia skrev, og den har også passeret Appenninerne, og på Posletten opfører folk sig fuldstændigt som hvis de boede i udskældte små landsbyer i Calabrien. Ikke alle, naturligvis. I provinshovedstaden Reggio Emilia en halv times kørsel fra Brescello møder jeg **Elia Minari**, talsmand for den gruppe studerende, som sidste år skabte så meget rav i den med deres dokumentarfilm. Han kommer cyklende på et gammelt øg gennem varmedisen, mager, skrøbelig og tiltagende akademisk som den andetårsstuderende på jurastudiet i Bologna han er.

"Jeg var vel 11 år, da det pludselig gik op for mig, at mafia ikke kun var noget, der havde med Syditalien at gøre," fortæller han. "Anledningen var, at en onkel til en af mine skolekammerater blev dømt for mafiavirksomhed. Familien var fra Calabrien, men de boede i Reggio Emilia, og dengang var det virkelig noget, der kom bag på alle og som der blev talt om. Den almindelige opfattelse dengang var jo, at vores historie og økonomi i Norditalien gjorde os immune over for mafia, at vi levede på en lykkelig ø. Men nu kendte jeg pludselig én, hvis onkel var mafioso."

Senere, da **Elia Minari** kom i gymnasiet, dannede han sammen med en gruppe kammerater en skolebladsgruppe, som begyndte at grave i forbindelserne mellem det "lovlydige" Reggio Emilia og den underverden, som var blevet overtaget af mafiaen.

"For eksempel fandt vi ud af, at det store diskotek, hvor vores gymnasium afholdt sine årlige, officielle fester med prisuddelinger og det hele, ifølge politiet var en mafiarede kontrolleret af Ndranghetaen, som solgte narko og hvidvaskede penge der. Og netop lige det sted havde vores skole valgt til sine fester! Da det kom frem i skolebladet, lød undskyldningen, at det var den mest berømte natklub i byen. Det betød altså åbenbart mere, end hvad politiet skriv om stedet i sine rapporter. Det var nok den øjenåbner, som fik os til at fortsætte med at grave i papirerne og foretage interviews for at finde ud af, hvordan det virkelig stod til i vores område," fortæller **Elia Minari**.

På vid gab

Gravearbejdet er stadig i fuld gang, men de foreløbige resultater, hvor den mafiøse forbrødring i Brescello blot er et enkelt eksempel, har forlængst været omtalt i mange landsdækkende italienske medier. En gruppe studerende, som går til kamp mod mafiaen! Har man hørt mage! Og lag for lag er en ny virkelighed blevet afdækket, som på mange måder ligner den syditalienske.

"I en periode var der for eksempel vildt mange påsatte brande i Reggio Emilia og omegn. Helt præcist 40, hvis vi regner fra sommeren 2013 og et år frem. Huse, privatbiler, lastbiler, et par

diskoteker. Alt gik op i flammer, og når vi mødte op med vores videokamera for at spørge om hvordan og hvorfor, fik vi at vide, at 'der er ikke sket noget', og vi blev bedt om at passe os selv, for ellers ville de følge efter os. Ved at studere ofrenes historier kunne vi regne ud, at der i mange tilfælde var tale om interne mafiaopgør, mens der i andre tilfælde måtte være tale om afpresning. Men bare det, at mafiaen begynder at opføre sig på den måde i Reggio Emilia, i stedet for at holde en lavere profil, vidner om, hvor stærk den efterhånden føler sig i Norditalien. Det handler jo alt sammen om kontrol over territoriet," siger **Elia Minari**.

Nogle vil påstå, at sådan er udviklingen nu engang, og at det er omsonst at gøre modstand. Men der var en tid, hvor syditalienske mafiosi var ren science fiction på Posletten. Hvis de i dag har rodfæstet sig så godt, som de tilsyneladende har, så skyldes det i høj grad det lokale samfund, som har åbnet sine døre og budt de fremmede velkommen, formentlig i troen på, at det var en god forretning.

"Sådan var det i hvert fald i starten. Men med den økonomiske krise blev døren, som før måske stod på klem, åbnet på vid gab, fordi mange virksomhedsejere stod med akut mangel på penge, efter at bankerne havde smækket kasserne i. Jeg taler også om store, respekterede firmaer med flere hundrede ansatte. Og de henvendte sig nu til disse personer, som efterhånden blev lukket ind i bestyrelseslokalerne, og inden de vidste af det havde overtaget deres selskaber. Udadtil så det stadig ud som om det var den norditalienske forretningsmand, som styrede. Men i virkeligheden var det mafiaen," fortæller **Elia Minari**.

Han taler i datid. Men i realiteten er det stadig sådan. Og det er en særdeles dyr udvikling, ikke blot for den norditalienske virksomhedsejer, der måske ser sit firma blive forvandlet til en hvidvaskningsmaskine, men også for den italienske stat, regioner og kommuner, som ofte lader entreprenørvirksomheder med mafiøse forbindelser vinde licitationer, fordi de kommer med de billigste bud, og når så musikken spiller, kommer alle forviklingerne, som har til hensigt at malke de offentlige kasser til sidste cent.

"Således startede opførelsen af den nye hurtigtog-station i Reggio Emilia med et budget på 15 millioner euro, som snart blev til 38 millioner for til sidst at ende på 79 millioner euro," fortæller **Elia Minari**.

For et år siden samlede den hårde kerne i den gamle skolebladsredaktion sig i en egentlig forening, Cortocircuito, som betyder "Kortslutning," og som efter Brescello-borgmesterens stunt er blevet vidt berømmet i antimafia-kredse og har modtaget fornemme priser.

Kokain og mursten

"Nu kan ingen i hvert fald længere sige, at der ikke er mafia i vores område. Det er et første og vigtigt resultat af vores arbejde og det kan lyde underligt, men før var det altså noget både politikere og den lokale presse helst ikke talte om. Men nu har folk hørt Brescellos borgmester

tage en mafiaboss i forsvar. Og de har hørt statsadvokaten i Bologna udtale, at der efter hans mening er syv tusind mennesker i Reggio Emilia-området, som står til rådighed for mafiaen på den ene eller anden måde. Og tre-fire tusinde i Parma. Det er imponerende tal. Og hvis mafiaen kan trives så godt her, så må det også være relativt nemt for den at tage det næste spring videre nordpå, for vi har rigtig mange lighedspunkter med de nordeuropæiske samfund," siger **Elia Minari**.

Myndighedernes svar på mafiaens kolonisation kom sidste vinter, da næsten to hundrede personer blev anholdt i en kæmpemæssig politioperation, som dette efterår munder ud i den største mafiaretssag i Norditalien nogensinde. Omkring halvdelen af de anholdte er dog allerede ude af varetægtsfængsel. Aemilia, hed operationen. Som den gamle romerske hævej, der har givet navn til regionen, som alle troede immun for mafia, fordi den var rød, rig og velorganiseret.

Senere på dagen besigtiger jeg et andet af de boligkvarterer, som blev beslaglagt i samme operation. Fine treetages beboelsesblokke i røde teglsten. Der er ikke sparet på noget. Når et ocean af kokain-kapital skal vaskes hvidt, så er der ingen grund til at være nærig. At boligerne bagefter ikke kan sælges, i hvert fald ikke lige med det samme, er en anden historie. For øjeblikket står over 10.000 boliger i Reggio Emilia og omegn gabende tomme. Men de har udfyldt deres første opgave: at forvandle beskidte penge til mursten, til fast ejendom.

Jeg cruiser rundt på de mennesketomme, fredelige veje i den sene eftermiddagshede og ser på de fine palmer i forhaverne og tænker på Don Camillo og Peppone og hvor uskyldig verden virkede engang.